

אקלום זני תפוז"א ליצוא בתנאי הערבה 2005-2004

דרול ג'ילט – מו"פ ערבה
נתן מינקובסקי – תחנת נסיונות ערבה
ציון דר – אגף הירקות, שה"מ

מבוא

בערבה הדרומית מגדלים תפוז"א מאז 1993. היקף הגידול מגיע עד כ-1200 דונם. לאזור הערבה הדרומית יש יתרון באיסוף תפוז"א במהלך מרץ עד תחילת אפריל. הזריעות מתבצעות במהלך חודש אוקטובר. המגדלים מתמודדים עם שתי בעיות עיקריות במהלך הגידול.

- א. סופות דרומיות ומערביות היכולות לגרום נזק לעלים ולגבעולים שיפחית את היבול.
 - ב. מליחות גבוהה של מי ההשקיה (3.5 ד"ס/מ') שגם כן פוגעת ביבול הכללי.
- התנאים הללו מחייבים למצוא זנים בעלי צימוח חזק, ועמידים לאיכות המים. עד כה נמצא שהזנים מונדיאל, טימטה, וואלור, ובליני עמידים ומשיגים יבול, אך אינם מתאימים בהכרח ליצוא. הכוונת הענף ליצוא תבטיח יותר יציבות כלכלית בעתיד מאשר הסתמכות על השוק המקומי בלבד, שבו המחירים אינם יציבים.
- לאור התנאים המיוחדים השוררים בערבה, והצורך בזנים בעלי צימוח חזק, נכנסנו (שנה שישית ברציפות) לשיתוף עם חברת **Stet Holland** לביצוע מבחן זנים וקווים בפיתוח מתוצרתם בניסיון למצוא זנים מתאימים.

שיטות וחומרים

הניסוי נערך על שטח בהיקף של 0.4 דונם בתוך גידול מסחרי בקיבוץ גרופית. נזרעו ב-9.11.04, 15 זנים בשלוש חזרות על פני 3 ערוגות. אורך כל חזרה 3 מטר, עומד 5 פקעות למטר, עומק זריעה 16 ס"מ. מתוך הזנים שקלול הנתונים של 4 זנים מסחריים (מונדיאל, טימטה, דזירה וניקולה) שימשו כביקורת לצורך ייחוס והערכת הזנים בפרמטרים השונים. הזנים נבחנו על פי פרמטרים של מספר פקעות לחזרה, גודל פקעות, יבול כללי, יבול ביחס לביקורת, אחידות, והערכה ויזואלית. האסיף התבצע ב-29.3.05.

תוצאות

התרשמות	אחידות	צבע קליפה	צורה	יבול ביחס לביקורת	יבול ממוצע בק"ג	מס' פקעות ממוצע	גודל פקעות	שם זן	מס זן
5.0	4.3	אדום	אובלי	94	33.2	295	6.0	* Desire	1
8.0	7.7	צהוב בהיר	מאורך	104	36.6	280	7.7	Bellini	2
5.0	6.5	צהוב בהיר	עגול	51	17.9	205	5.0	Crispy	3
8.3	7.7	צהוב בהיר	עגול	110	38.8	239	8.0	95-135-06	4
6.0	5.0	צהוב בהיר	מאורך	97	34.4	325	6.3	96-59-23	5
5.0	6.7	צהוב	מאורך	89	31.3	348	4.3	*Nicola	6
7.7	6.0	צהוב בהיר	מאורך	100	35.3	240	8.7	97-109-23	7
5.6	6.7	צהוב	מאורך	96	34.0	290	6.3	97-124-07	8
5.3	7.0	צהוב בהיר	אובלי	83	29.2	306	6.0	98-02-02	9
7.3	7.3	צהוב בהיר	מאורך	112	39.4	307	7.0	*Timate	10
6.7	7.3	אדום	מאורך	82	29.0	188	7.3	98-33-15	11
5.0	6.3	צהוב בהיר	אובלי	84	29.6	267	5.3	Oor 92-04	12
6.3	7.7	צהוב בהיר	עגול	89	31.3	269	6.7	Triplo	13
6.7	7.7	צהוב בהיר	עגול	86	30.5	279	6.7	KM 95-37-10	14
8.0	7.3	צהוב בהיר	מאורך	106	37.3	250	8.7	*Mondial	15

חפתח:

גודל פקעות: 5.0 = קטן, 9.0 = גדול
 התרשמות ואחידות: 5.0 = גרוע, 9.0 = טוב מאד
 יבול ביחס לביקורת: 100 = 35.32 ק"ג (שקלול הנתונים של מונדיאל, דזירה, טימטה, וניקולה)

בטבלה אנו רואים שהקווים Bellini, 95-135-06, Timate, 23-109-97, ו-Mondial בלטו בגודל הפקעות, משקל ממוצע לחזרה, וביבול ביחס לביקורת.

סיכום

מומלץ לשנה הקרובה לגדל את הזן 95-135-06 באופן חצי מסחרי מכיוון שהנתונים של הזן הזה חוזרים על עצמם כבר שנה שלישית.
 מומלץ להמשיך בשיתוף פעולה עם חברת STET HOLLAND גם בשנה הבאה על מנת לאמת שוב את התוצאות של הקווים שבלטו ובתקווה למצוא עוד זנים/קווים שהינם מתאימים לתנאים של הערבה הדרומית.